

Sygn. akt V KK 110/20

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.
po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2020 r.
sprawy **A. M.**
skazanego za czyn z art. 278 § 5 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego
na niekorzyść skazanego
od postanowienia Sądu Okręgowego w J.
z dnia 25 kwietnia 2019 r., sygn. akt VI Kzw (...),
uchylającego postanowienie Sądu Rejonowego w J.
z dnia 1 lutego 2019 r., sygn. akt II Ko (...)
i umarzającego postępowanie wykonawcze

p o s t a n o w i ł:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w J. w postępowaniu odwoławczym

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w J. postanowieniem z dnia 1 lutego 2019 r., sygn. akt II Ko (...), na podstawie art. 65 § 1 k.k.w. zarządził wykonanie wobec A. M. zastępczej kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 miesiąca i 14 dni, za karę 10 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 35 godzin w stosunku miesięcznym, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w J. z dnia 8 września 2017 r. w sprawie o

sygn. akt II K (...), wobec uchylania się przez skazanego od wykonywania kary ograniczenia wolności i poprzestania na wykonaniu 244 z 350 godzin pracy na cele społeczne.

Zażalenie na to postanowienie złożył skazany.

Sąd Okręgowy w J. , postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2019 r., sygn. akt VI Kzw (...), uchylił zaskarżone orzeczenie i na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. umorzył postępowanie wykonawcze w przedmiocie zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że wobec przystąpienia przez skazanego do wykonywania pracy społecznie użytecznej w dniu 22 stycznia 2018 r., okres 10 miesięcy kary ograniczenia wolności zakończył swój bieg w październiku 2018 r., a co za tym idzie, na dzień wydania zaskarżonego orzeczenia kara ograniczenia wolności została w całości wykonana w niepełnym wymiarze, a postępowanie w przedmiocie jej zamiany na karę zastępczą stało się bezprzedmiotowe.

Od powyższego postanowienia kasację na niekorzyść złożył Prokurator Generalny, podnosząc w niej zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść postanowienia naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 65 § 1 k.k.w. w zw. z art. 57a § 1 k.k.w., polegającego na wyrażeniu błędnego poglądu, że wykonanie kary ograniczenia wolności wymierzonej w formie określonej w art. 34 § 1a pkt 1 k.k. następuje z upływem okresu odpowiadającego jej wymiarowi, zapoczątkowanego, w myśl art. 57a § 1 k.k.w., przystąpieniem skazanego do wykonywania wskazanej pracy, niezależnie od rozmiarów (liczby godzin) wykonanej pracy oraz błędnym uznaniu, że zarządzenie wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności na podstawie art. 65 § 1 k.k.w. jest dopuszczalne wyłącznie w czasie poprzedzającym upływ okresu odpowiadającego rozmiarom orzeczonej kary ograniczenia wolności, zapoczątkowanym zdarzeniem określonym w art. 57a § 1 k.k.w., co skutkowało uchyleniem postanowienia Sądu I instancji o zamianie orzeczonej wobec A. M. kary ograniczenia wolności na zastępczą karę pozbawienia wolności i umorzeniem postępowania w tym przedmiocie na podstawie art. 15 § 1 k.k.w.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w J. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna w stopniu wymaganym przez art. 535 § 5 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 5 października 2019 r. (zmienionym przez art. 1 pkt 93 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 1694), a zawarte w jej uzasadnieniu argumenty należało w pełni podzielić.

Pogląd Sądu Okręgowego utożsamiający odbycie kary ograniczenia wolności z upływem okresu, który odpowiada jej wymiarowi, liczonemu od dnia przystąpienia przez skazanego do wykonywania kontrolowanej pracy na cele społeczne należy uznać za błędny i nie posiadający oparcia w obowiązujących przepisach prawnych.

Ustaleniu, że skazany w istocie wykonał karę ograniczenia wolności w postaci obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne musi towarzyszyć kumulatywne spełnienie się dwóch przesłanek, a mianowicie upływ okresu odpowiadający wymiarowi kary ograniczenia wolności oraz wykonanie przez skazanego prac w pełnym wymiarze, wyrażonym w orzeczeniu ilością godzin koniecznych do wypracowania w stosunku miesięcznym. Tym samym, jak słusznie wskazuje skarżący, z różnych przyczyn możliwe jest wykonywanie przez skazanego prac społecznie użytecznych w okresie dłuższym niż okres, na który orzeczono karę ograniczenia wolności. Odmienny pogląd prowadziłby do wniosku, że kara ograniczania wolności zostałaby wykonana również wówczas, gdy jedynie upłynął okres, na który została orzeczona, a skazany nie wykonał żadnych nałożonych nań obowiązków. Taki sposób odbycia kary ograniczenia wolności pozostawałby w najistotniejszej sprzeczności z celami, dla których kara ta jest orzekana i w jakiś sposób zrównywałby ją z karą, której wykonanie warunkowo zawieszono (przy mniej skutecznej sankcji w postaci możliwości zarządzenia jej wykonania).

Zaaprobowanie podejścia wyrażonego przez Sąd Odwoławczy jaskrawo uderzałoby w zasadę sprawiedliwości, jak również skutkowałoby negatywnymi

konsekwencjami w sferze celów, jakim ma służyć ta kara. W sytuacji braku uregulowania wprost w ustawie okresu, w którym może dojść w stosunku do sprawcy skazanego na karę ograniczenia wolności do zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności (jak ma to miejsce np. w art. 75 § 4 k.k.), przyjąć należy, że takie zarządzenie może być wydane do czasu przedawnienia się wykonania kary – art. 103 § 1 pkt 3 k.k.

Z tych też względów zapatrywanie Sądu Okręgowego należało stanowczo odrzucić, a kasację wniesioną przez Prokuratora Generalnego uznać za zasadną.

Kierując się omówionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł o uchyleniu zaskarżonego postanowienia i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy, mając na względzie uwagi poczynione w niniejszym uzasadnieniu, winien rozpoznać zażalenie wniesione przez skazanego.